

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSŐS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Az ifjuság útja.

Lapunk múlt számából már megállapíthatta a szives olvasó, hogy egyházunk kebelében a dolgozni kívánó ifjuság velünk együtt, a már ötvennegyedik évét betöltött lap hasábjain kíván az unitárius lelkekhez szólani. Ne kérdezzük, hogy ennek az egyesülésnek mi az oka. Legyőzhetetlen akadály-e, vagy pedig önkéntes elhatározás? Mindegy. E szerény lap nagyon örvend, hogy megnagyobbodott olvasóközönségnek több erőteljes munkatárs közreműködésével szolgálhatja az unitarizmus szent eszményeit, még abban az esetben is, ha tán ez az egyesülés rövid időre szóló. Az együttes munkának mindenkor meg van a maga jelentősége. Azok, akik együtt küzdenek és együtt imádkoznak valamely szent ügy érdekében, sohasem lehetnek közömbösek egymás iránt. Ha egyéb haszna nem is volna az együttműködésnek, akkor sem volna hiába való.

Az ifjuság munkájában mi már korábban leszögeztük a legértékesebb gondolatot, amelyért az egyesület dolgozott. Ez a gondolat az élet különböző foglalkozás terein levő unitárius ifjuságnak, első sorban pedig a falusi gazdálkodó ifjuságnak, mert ez a legtöbb egyházunkban, megnyerése az egyleti élet számára. Megnyerni pedig csak úgy lehet egy ifjuságot, ha olyan értéket tudunk nyújtani, amely az ő lelki szükségletét kielégíti. A mi szent vallásunk oly sok szellemi értéket termelt ki, hogy azzal szemben senki sem lehet közömbös, amennyiben azokat az értékeket megfelelően tudjuk előadni. Hiszen a mi elődeink voltak azok, akik a tudománynak, haladásnak és hitnek egységét kihangsúlyozták, akik a rideg hittövényekkel és zörgős csontu teológiai rendszerekkel ellentétben az élő szeretet hatalmát hirdették; akik a jó, nemes, igaz és a szent ügy diadalában mindenkor a vértanuk szent meggyőződésével hittek. A mi múltunk története, jövőnk reménysége mindenkor megadja az utmutatást, amelyen dolgoznunk kell.

Az ifjuság ezt a nemes feladatot választotta. Természetesen, mint mindenkor és mindenben, voltak s talán most is vannak nézeteltéré-

sek. A nézeteltérések nem fognak zavarni minket akkor, ha hiszünk a szent ügyben s ha hiszünk egymás jóakarátában s ha megbecsüljük másban is azt, amit magunk számára követelünk: a meggyőződés szabadságát.

Ebben a szent meggyőződésben hívunk meg minden lelkes unitáriust a szent és nagy munkára. Teremtsük meg a nemes unitárius öntudatot. Ismerjük meg mindnyájan szent vallásunk fölbecsülhetetlen javait, értékeit: a tiszta hitet, az igaz tudást, az egyszerű nemes életet, a munkát, a mindent legyőző és mindenkinek megbocsátani tudó szeretetet. Ebben a hitben győzni fogunk. Megtudjuk alkotni a munkának, szeretetnek, megértésnek egységét; nem lesz hidegség, félrehuzódózás mi közöttünk, hanem a szeretet és a szeretettől áthatott együttműködés.

A szeretet az élet teremtő hatalma. Csak az lehet állandó, ami szeretetből származik. Aki, vagy akik a szeretet lángoló erejével előmozdítják egyházunknak, szent vallásunknak ügyét, történelmi hivatást föltének be. Az ifjúság ezt a szerepet vállalta. Legyen Isten áldása minden építő munkán, amely hitből és szeretetből fakad.

Benczédi Pál.

A hűséges fák.

*Egy megáradt patak parton álltam.
Kacsaringós volt az ágya, partja.
Néztem, a szennyes hullám-áradat
Milyen böszülten tör át rajta.*

*— Ha a partokat nem védenék fák,
Vajjon az áradat merre menne? . . .
A gyökerek feszítik az erőt:
A lomb, — mintha a fák lelke lenne! . . .*

*Az örvény-kavart mély patak medrén
Az áradat böszülten vágatott;
S egyre nőtt: a vad hullámok fölött
Búsan ölelkeztek az ág-karok.*

*A partot még sokáig éger-fák,
Fűzek gyökerei együtt védték.
De a bösz-hullámoknak nem volt gát,
A fákat gyökerestől ki tépték!*

*Egy óriás éger-fa bukott el:
Társát leütötte sulya, terhe;
Most pihennek, egyik a másikat
Még a halálban is átölelve! . . .*

IZSÁK DOMOKOS.

Szózat.

A Nemzetközi Szabadelvű Vallásos Társulat az alábbi Szózatot bocsátotta ki:

Mi, a szabadelvű kereszténység és vallásszabadság terjesztésére és védelmére alakult

Nemzetközi Társulat

tizenkettedik kongresszusának tagjai, akik 1937 augusztus havában Oxfordban egybegyűltünk, s a lelki közösség áldásait élveztük, azt kívánjuk, hogy másoknak is, akik céljaink iránt rokonszenvvel viselkednek, részük legyen abban a szellemben, amelyet mi ott tapasztaltunk, annál is inkább, mert olyan világban élünk, amelyben a keresztény hit, valamint a polgári és vallásszabadság állandóan veszélyeztetve van. Éppen ezért az egyéni meggyőződés jogát fenntartva és elismerve, hitünket az alábbiakban juttatjuk kifejezésre:

Hiszünk:

1. Isten szeretetében és igazságosságában;
2. Minden egyes emberi lélek végtelen értékében, a lelkiismeret szabadságához való jogában és az egyetemes testvériség megvalósítására való elkötelezettségében;

2. Jézus életének és tanításának feltétlen értékében, szellemének soha meg nem szűnő hatásában;

4. Isten szent lelkének állandó tevékenységében a kijelentés folytonossága által.

Mindazoknak, akik ezt a hitet vallják, vállalniuk kell a kötelezettséget, hogy az egyéni és társadalmi életet ez alapelvek szellemében hatják át és irányítják, mert csak így lehetnek építő munkásai a földön az istenországnak.

Kérjük tehát összes tagcsoportjainkat, más hasonló szellemben működő testvéreinket világszerte, s általában mindazokat, akik elhagyatottságukban és megpróbáltatásaik között világosságra és igazságra töreksenek, hogy egyesüljenek velünk előbb vázolt hitünkről való bizonyosságtételben.

A haladó kereszténység a világ szüksége.

Imádkozzunk, hogy Isten áldása legyen minden emberen.

* * *

A Nemzetközi Társulat felvesz egyéneket is tagjai közé. Évi tagsági díj 200 lei, amely összeg ellenében a tagok a Társulat kiadványait és időközi értesítőjét díjmentesen kapják.

Felhívjuk Egyházunk érdeklődő tagjait, főleg a tehetősebbeket, hogy álljanak be a Társulat tagjai közé. Senkinek sincs nagyobb szüksége a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésére és ápolására, mint nekünk, kisebbségben élő romániai unitáriusoknak. Ha valakinek érdeke, hogy ez a Társulat fennálljon, virágozzék, tekintélyben és erőben növekedjék, akkor elsősorban a mi érdekünk.

Jelentkezni lehet az Unitárius Püspöki Hivatalban, amely a tagsági díjakat is átveszi, nyugtázza és továbbítja az illetékes helyre. Tömeges jelentkezést várunk és remélünk.

Cluj-Kolozsvár, 1937. szept. 15-én.

Dr. Varga Béla,
egyh. főjegyző.

Miért kell a tanítónak méhészettel is foglalkoznia?

Ha gondosan megvizsgáljuk a méhek életét és szorgalmas munkáját a természetben, azt látjuk, hogy ők a mezőgazdaságnak igen fontos, nélkülözhetetlen tényezői. Mégis épen a mezőgazdák közül igen kevesen foglalkoznak méhészettel, pedig úgy a kertész, mint a gazda, a méheknek köszönheti sikeres magtermését.

Tudjuk, hogy a méhek a mézet a virágok kelyhéből gyűjtik, tehát virág nélkül nem is élhetnének. Épen úgy reá vannak utalva a virágok is a méhekre s ennél fogva egymáshoz való viszonyuk igen szoros. Igaz, hogy a virágok megtermékenyítését más rovarok s részben a szél is elősegíti, azonban a beporzást egyedül a mézelőméh végzi alaposan. Ennek magyarázatát könnyű megtalálni, ha tudjuk, hogy egy utjában csak egy virágfajtát, tehát rokonvirágokat látogat. A méhek szerepe a nagy természetben, amint látjuk nem csupán a mézgyűjtés, hanem főképp a virágok beporzása, megtermékenyítése, melyek azért termelik a mézet is, hogy ezzel a méheket s egyéb mézkedvelő rovarokat magukhoz csalogassák. Mivel a méz a virágkehely legmélyén van, a méhek igyekeznek oda bejutni, miközben a virágporszórózetükre rátapad s akaratlanul is tovább viszik magukkal, amint tovasietnek ujjabb és ujjabb rokonvirág fölkeresésére. Ott azután a magukkal hozott virágport hozzádörzsölik a bibéhez és így végzik azt a csodálatos munkát, melyet a tudomány megtermékenyítésnek nevez.

Hogy milyen óriási munkát végeznek a méhek a virágok beporzásánál, kitűnik a következő számításból: Egy dolgozóméh egy utjában kb. 400 virágot látogat meg, hogy a hazaszállításra szükséges nektárt összegyűjtse. Ezt az utat pedig naponta 20—25-ször teszi meg, aszerint, hogy milyen messzire kell repülnön, míg megfelelő virágokat talál. Egy közepes méhcsalád gyűjtéssel foglalkozó méheinek száma 15.000-re tehető, tehát egyetlen méhcsalád egy nap 120—150 millió virágot keres fel és végzi el azokon csodálatra méltó fökéletességgel a megtermékenyítést. 150 millió! Ime, milyen hihetetlen számot kapunk, ha csak egy méhcsaládnál végzünk számításokat. Hol van az az emberi munkaerő, mely el tudná végezni csak 40—50 méhcsalád munkáját egy kicsiny község gyümölcsfáinak és gazdasági terményeinek beporzásánál. Pedig a történelem följegyzéseiből tudunk rá esetet, hogy ezt a munkát emberek végezték. Évszázadokkal ezelőtt Ceylon szigetén a vanília virágait munkások ezrei mesterségesen terméke-

nyitették, mert nem ismerték a méhet. Ma ezt a munkát az Európából áttelepített méhek végzik ingyen és sokkal tökéletesebben.

Ha kételkednénk azon megállapított tény felett, hogy méhek nélkül nincs tökéletes gyümölcs- és magtermésünk, végezzük el a következő kísérletet: egy virágzó baltacim vagy fehér here táblában bizonyos nagyságu területet vonjunk be oly sűrűségű hálóval, hogy a méhek a virágokat ne látogathassák s a magtermés igen csekély lesz. Ha pedig minden rovtartól elzárjuk, semmi magot nem kapunk.

Tapasztalhattuk nem egyszer, hogyha a gyümölcsfák virágzása kor szép időjárás van, bő gyümölcsstermésünk lesz, míg ha szeles, esős az idő s a méhek nem tudják látogatni a virágokat, gyümölcsstermésünk úgy mennyiségileg, mint minőségileg igen silány.

Hogy mennyire fontos szerepet töltenek be a méhek a virágok beporzásánál, azt láthatjuk abból is, hogy a műveltebb országokban ott is tenyésztene méheket, hol még a télire szükséges élelmet sem képesek begyűjteni. Németországban pl. a gyümölcsstermelők fizetnek a méhészeknek, hogy méheiket gyümölcsösükben vagy azok közelében telepítsék le a virágzás idejére.

Ha az elmondottakkal sikerült bebizonyítani, milyen kiszámíthatatlan hasznot nyújtanak a méhek szorgalmas munkájukkal a gazdaságnak, jogosan föltehetjük a kérdést, miért van a mezőgazdaságnak ez az ága teljesen elhanyagolva? Minden községben 80—100 család méhet lehetne és kellene tartani, hogy a virágok beporzását tökéletesen elvégezzék s a méhlegelő kellőképen ki legyen használva. Hol vagyunk ma ettől? Vannak olyan falvak, hol alig lehetne 8—10 család méhet összeszámlálni. Valamikor más képet mutatott népünk méhtenyésztése. Minden udvaron kisebb-nagyobb mennyiségben ott voltak a méhek és gyűjtötték a család részére az akkor nélkülözhetetlen táplálékot, a mézet. De méhészeteket tartottak fenn iskolák, egyházak, községek és más alakulatok is, kiadásai fedezésére. Ebben az időben a nagy méztermeléshez hasonlóan nagyarányu volt a méz fogyasztása is. Mindennapi táplálékuk volt a méz. Mézzel sütötték süteményeiket és mézből készítették italukat is, a méhsört. Ünnepek alkalmával a szegényeknek mézet, mézből készült ételeket és italokat osztottak szét. Boldog idők voltak ezek. A följegyzések szerint tejjel és mézzel folyó tartomány voltak az itt körülöttünk elterülő bércek és völgyek.

Azóta sokat haladt a világ, sokat művelődött a nép. Azóta az orvosi tudomány megállapította, hogy a méz igen tápláló és a legkönnyebben emészthető eledel. Igen gazdag A, B és C vitaminokban, melyek táplálkozásunknál fontos szerepet töltenek be s nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését, betegek felgyógyulását, miért igen sok betegség alkalmával ma már mint gyógyszert rendelik az orvosok. De mit ér a tudománynak eme fölfedezése, ha nincs méh, ami a mézet összegyűjtse és Istennek e drága ajándéka ott semmisül meg a virágok kelyhében, népünk 90%-a pedig nem fogyasztja a mézet.

Nem árárok hosszabb fejtegetésekbe bocsátkozni népünk magára hagyatottságáról, de úgy érzem kedves kartársak, hogy nekünk, kik a

nép között élünk, kötelességünk törődni sorsával még akkor is, ha más senki sem törődne vele. Meg kell mutassuk az útát, mely a boldogulás és a könnyebb megélhetés felé vezet. Egy ilyen útát látok én a méhészet felkarolásában. Ma nem elég népünk lelki nevelésével, erkölcsi nemesítésével megelégednünk, anyagi jobblétének elérésében is segítségére kell legyünk. A nagy társadalomnak alapját a nép képezi, mely ha gazdag, gazdag az állam és az egyház is és viszont. Kedveltessük meg gyermekeinkkel a szorgalmas méhecskéket, ismer-tessük meg a felnőttekkel a méhészkedés mesterfogásait s meg va-gyok győződve, hogy közelebb vittük népünket a könnyebb megél-hetéshez.

Tapasztalatból tudjuk azonban, hogy a szó elrepül s a jó példa követésre talál. Ne fárasszuk tehát magunkat a rábeszéléssel, melynek eredménye amúgy is igen kevés lenne, hanem először fogjunk hozzá mi magunk a méhészethez s meg fogjuk látni, hogy egymás után jönnek az érdeklődők. Akkor aztán lehet beszélni bátran, mert van ki meghallgassa.

Íme, a kérdésre, hogy miért kell méhészkednie a tanítónak, már meg is kaptuk a feleletet, nem is beszélve arról a jövedelemtől, melyben méhészetünk után nekünk is részünk lehet. Mert a méhészet titkaiba csak úgy fudjuk beavatni népünket, ha mi magunk is foglal-kozunk vele s méhesünkben a követendő eljárásokat és azok eredmé-nyét megmutatjuk. Méhészetünk pedig legyen tetszetős és mintaszerű, mert így sokkal nagyobb eredményt fogunk elérni.

Kedves kartársak! Az elmondottakkal igyekeztem rámutatni arra a sokirányú haszonra, mely a méhtenyésztésből származik úgy a vele foglalkozóknak, mint az egész társadalomnak. Boldog len-nék, ha e szerény, de őszinte szívből jövő gondolatok megvalósulhat-nának népünk széles rétegeiben és könnyitene a vállukra nehezedett terhükön. Titeket hivlak segítségül ennek megvalósítására, mert tu-dom, hogy mindent megtesztek népünk érdekében, ami javát és előhaladását szolgálja.*)

Benczédi Márton.

Házasság. Szabó Lili és Kovács Jenő szeptember hó 11-én házasságot kötöttek. Isten áldása és szeretete legyen az ifju páron egy hosszú boldog életen át.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági díja 60 lej. A D. F. E. örökös alapítói díja 1000 lej. A rendes- és alapító-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít. Kívánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s díjait rendezze. — Előfizetés külföldre 90 lej. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros címére küldendő Cluj, Calea Marechal Foch 12.

*) Az Unitárius Tanító Egyesület Sz.-kereszturi közgyűlésén tartott előadás.

Augusztinovics Pál. (1763—1837.)

Jelen év októberében száz esztendeje annak, hogy a Şoimoşul mic-kissolymosi temetőben új sirt ástak. Egy hatalmas ember, Erdély főszámvevőszékének elnöke ott kívánta kipihenni küzdelmes életének fáradalmait, oda kívánczozott, hogy megfáradt teste ott álmodja az örökkévalóság álmait.

Ki volt ez az ember, aki Nagyszében díszes temetőjével nem volt megelégedve s az egyszerű nemes falú szántóvető embereivel együtt kívánt pihenni? Augusztinovics Pál, az unitárius egyház főgondnoka, az erdélyi főszámvevőszék ujonnan kinevezett elnöke. E nemes férfi oly példaadó életet élt, hogy most, halálának századik évfordulóján (okt. 6) hálátlanság volna róla meg nem emlékezni.

Augusztinovics Pál lengyel unitárius család ivadéka. 1660-ban János Kázmér lengyel király az unitáriusokat kiűzte az országából. Az üldözött unitáriusok egy töredéke Erdélybe jött, ahol elődeink testvéri szeretettel fogadták. Cluj-Kolozsváron több, mint száz esztendeig külön egyházközséget alkottak s azután teljesen beleolvadtak az unitáriusok kicsiny setegébe, akiknek számait a III. Károly és Mária Terézia alatti üldözések nagyon megapasztották. A hozzánk letelepedett lengyel családok közül való volt Augusztinovics Pál is.

Atyja pap volt Avrameşti-Szentábrahámon és Soimoşul mic-Kissolymoson.

Pál szentábrahámon született 1763-ban, de Kissolymoson nőtt fel, hol jeles iskola volt. A gyermekkori édes boldog emlékek ébredtek föl lelkében, midőn küzdelmes és nagy eredményeket elért élete után a falusi temetőbe tért vissza örök nyugovóra. Felsőbb tanulmányait I. G. Duca-Székelykeresztúron és Cluj-Kolozsváron végezte. Atyja kívánságára a papi pályára lépett. Abban az időben a papi és tanítói képzés egyésges volt. A papnak legalább három évig tanítóskodnia kellett. Augusztinovics Pál nem volt zeneérett, nem akart olyan pályán működni, ahol hiány nélkül nem tudott megfelelni s ezért megvált a papi pályától. Világi hivatást keresett és talált is. Pályája kezdetén Tg.-Mureş-Marosvásárhelyen a királyi táblánál, majd meg a kuriánál nyert munkakört. Amint ismeretes, abban az időben Erdélyt Bécsből egy ugynevezett kancellária kormányozta. Augusztinovics Pál a kancelláriánál ügyvivői (agens) állást nyert. Nyugtalan lelke nem elégedett meg az eddigi eredményekkel, hanem az egyháztól kapott 20 arany segítségével tovább tanult és letette az ügyvédi vizsgát. Az ügyvédi vizsga segítségével udvari agens lett, mely hivatalt 30 esztendeig viselte; ezután a hivatali pálya legmagasabb fokára emelkedett; előbb ítélmester lesz az erdélyi táblánál, végül az erdélyi főszámvevőszéknél az elnöki fiszttal ajándékozta meg az erdélyi országgyűlés bizalma. Olyan pálya, melyet csak az állandó szorgalommal, törhetetlen akaraterővel párosult kitartás érhet el. Különösen nevezetes az ő pályafutása azért is, mert Mária Terézia alatt a nem katolikus ember hivatalt nem viselhetett. Ő volt az első a hűfeleink között, aki

a sok üldözés után bekövetkezett szabadabb világban a legmagasabb világi állásra is eljutott és szorgalmával, takarékoságával tekintélyes vagyont gyűjtött.

Magas állásában, mindennapi foglalkozásai közepette sem feledkezett meg egyházáról és az iskoláról, amely őt fölnevelte, lelkét a tudományok és a nemes erkölcsiség örök igazságaival megtermékenyítette. Egyházával az összeköttetést mindenkor főtartotta, érdeklődését a híres Bécsnek bűbajos vonzó ereje nem csökkentette. Népével, egyházával együtt érzett mindenkor. Ezt a nemes hűséget az egyház azzal hálálta meg, hogy 1832-ben főgondnokává választotta. Igazi nagysága akkor tünt ki, mikor végrendeletében minden vagyont az egyháznak hagyományozta. A földbirtokban s más értékekben való vagyon 120.000 ft. becsértéket képviselt. Abban az időben hatalmas érték volt s nevelésügyünknek megbecsülhetetlen szolgálatot tett egészen a legujabb időkig.

Ime, pár rövid sorban Augustinovics Pál élete és munkásságát Gondoljunk rája s tanuljunk az ő nemes életéből kitanítást, áldozatkészséget, bizalmat és egyházszeretetet.

Benczédi Pál.

Egy amerikai unitárius lelkész tb. doktorrá avatása a szegedi egyetemen. Szeptember hó 14-én a szegedi egyetemen tb. bölcsészeti doktorrá avatták John Howland Lathrop brooklyni lelkészt, aki a kisebbségben élő népek vallási és polgári jogai érdekében Amerikában nagy munkásságot fejtett ki.

Az unitáriusok a tudományban és az emberszeretet nemes munkájában hatalmas munkásságot fejtenek ki széles e világon. A véletlennek csodálatos összejártsága, hogy a szegedi egyetemen a jelenleg szintén unitárius válású rektor: Dr. Gelei József elnökölt a doktorráavatás ünnepélyén.

Különben nemes büszkeséggel kell megemlékeznünk, hogy Dr. Gelei József, a szegedi egyetem rektora a háromszékmegyei Árcsú-Árkos község szülötte, a cluj-i kolozsvári főgimnáziumnak volt jeles növendéke, rövid ideig tanára, azután a szegedi egyetemnek lett tanára. Elődje: Dr. Apáthy István, a nagy természettudós hamar felismerte kiváló képességeit és maga mellé vette gyakornoknak, tanárségédnek, később asszisztensnek, s Dr. Gelei József emberül meg is felelt feladatainak. Munkássága tulnyomó részben tisztán a szaktudomány terén mozog s ezért keveset hallottunk róla. Egy felfedezéséről, melyet az egész tudományos világ elismert, lapunk mult évi számában hirt adtunk volt. A „Magyar Nép“ című jeles heti lap sok népszerűsítő tudományos cikket hozott tőle, amíg Erdélytől végképen el nem szakadott.

Ime, egy példa arra, hogy az unitáriusok kicsiny serege tud lelki és szellemi nagyságokat termelni.

Kulturházavatás Moldovenesti—Várfalván. A várfalvi unitárius egyházközség 1937 október 3-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel szenteli fel kulturházát. E felszentelési ünnepségen, valamint délután a Nőkészövetsége által rendezendő ünnepségen egyházunk több kiváló vezető egyénisége közre fog működni.

Kőtörők.

*Kőrakáson ülnek,
Egyik kelet felé, másik nyugat felé.
Izzadón hevülnek,
Ahogy követ törnek s rakják lábuk elé.*

*Ápa és anya ők,
A megélhetésért mentek kőtörésre.
Mindig földrenézők,
Ritkán tekintenek fel a magas égre.*

*Ilyen a munkájuk.
Nehéz, robot munka, kor, derekat rontó,
Bú borul rájuk,
Sebajtszülő élet, könnyesöket ontó.*

*De azért napestig
Zuhan a kalapács égő verejtékben,
Egy se pihen, fekszik,
Vasakarát lobog mindenik szemében...*

*S mi törjük a követ,
Sóhajtszülő éltünk a könnyeket ontja,
Hiszen minden jöhet,
Ami hitünk tornyát, templomát lebontja.*

*Gond, bánat kőhalmon
Ő be sokan ülnek: ez, az, apák, anyák,
Szomorú bús dalon,
Törik a bükövet és prizmába rakják.*

*De könny követ áztat,
S a keménység enged, a kő porlik, mállik,
Egy világ gyalázhat!
Bizó jó reménnyel dolgozzunk halálig!*

*Dolgozzunk csak bátran,
Az életutakra búp prizma terüljön,
Sziveket kitártan,
Minden prizma köve láb alá kerüljön!*

*Hogy bükövek felett
A kőtörők serge bátorsággal fusson,
S ki annyit szenvedett,
A boldogság arany szigetére jusson!*

Irtó: VÁRI DOMOKOS.

K É V E K Ö T É S.

IFJUSÁGI ROVAT.

Rovatvezető: Lőrinczi Mihály.

Jövővárás.

Az utóbbi években legtöbb nép nemzedéki kérdésekkel foglalkozik, különösen két helyen: Német- és Olaszországban különül el a két nemzedék egymástól. A fiatal nemzedék gyökeres megoldásokra törekszik. Elgondolása egyházzól, fajról, nemzetiségről merész és magasra törekvő. Mintha levetette volna kezéről a puha keztyűt: merészen fogja meg a dolgokat. S hogy ne szélsőséges irányzatok ragadják el a jövőt jelentő mai ifju nemzedéket, szigorú és fokozottan ellenőrzött állami nevelésben részesítik őket. A nemzeti szocializmus nagy érdeme, hogy foglalkozik a jövő nemzedékeivel. Nagy lelki, testi, anyagi bajaiban nem hagyja magára. Munkatáborban edzi, iskolában tanítja, sportpályán izmait egyensúlyba hozza.

Itt nálunk is az utolsó hónapokban nagy megmozdulások voltak. Hangos munkatáborok meztelentestű ifjai izzadnak. Minden úgy készül, úgy épül, halad a mai napokban. A sport a mi életünkben már szinte világtényező lett. Öreg emberek sporttelepeken drukkerek. Ők is az újságok utolsó oldalait ütik fel: mi van a sport-rovatban.

Az ifjuság jelentkezik mindenütt. Hangja követelő, mert ez a nemzedék ma már gondolkodik. Valami belső áram, vagy delej járta át, amit sem látni, sem érezni nem lehet önmagában, csak hatását vehetjük észre.

Újságokban ma már vezércikket irnak fiatalokról. Nem tagadhajuk: célzatosak ezek az írások. Hiszen mindenki tudja, elismeri: *akinél van az ifjuság, ha egyebe nincs is, az már félig bírja a világot!* Ha a jövő testében nem az ifjuság, hát ki lenne a piros vérséjtek?! Természeti törvény ez is, hogy az ifjuság jöjjön a maga sajátos, egészen más, frissebb látásmódjáról, teherbíróbb és küzdelmet vállalóbb emberi akaratával! Tudjuk, hogy mi messzebbre látunk, karjaink is lendületesebbek, akaratuuk átütőbb erejű. Az nem baj, sőt csak erősítő, hogy ez a jelentkező ifjuság, sorba álló új nemzedék nem találkozott osztatlan tetszéssel világszerte. Mi végtelenül büszkék vagyunk arra, hogy munkánkban részt vesznek kipróbált és lehiggadt emberek is. Führer és Duce egy jelentésű fogalmak. Ifjuság és vezető egymás nélkül meg nem állhatnak. Van valami fenséges erő az ifjuságban, amit irányítani kell. Ha ezt nem teszik meg, de csak dedelgetik, a simogató, becéző kézre ráüt az erős ifju ököl. Nehezen fegyelmehető, de annak, ki tisztában van az ifjuság lélektanával, könnyen sikerül. S a legfontosabb: ez a nemzedék nem tudja tűrni, hogy róla igaztalanul ítéljenek. Semmit rólunk, nélkülünk! Ezért vette maga a kezébe sorsát s nem engedi magát elhallgattatni.

Mindegyre hallunk találkozókról, megbeszélésekről híradásokat. Ezek a hírek minket nagy örömmel töltenek el. Örömmel, mert en-

nek az ifjúságnak a jelentkezése életjelentőség. Nem kell helyette másnak gondolkoznia és tennie. Tud nélkülözni és rendszeren dolgozni. Ezek a hiráadások nem zavargásokról, tehetetlenségében és nagyotakaráásban apró fajtékot szóró erőtlenségről számolnak be, hanem előbbrejutásról.

Lényegében akár van a valóságban, akár nincs generációs kérdés, tudnunk kell, hogy az ifjúság mit akar, merre látja előhaladása útját s mennyi az eddig is meggyűjtött építőanyag, amit használni akar. Én azt látom, hogy a mi unitárius egyházi ifjúságunk *egységes célokat keres és összedolgozásra vágyik*. Szolidaritás érzéke van. Törekvésében, munkájában nem hangadók után indul, de belső meglátásai, megérzései után igazodik.

Hálás és végtelenül sokat nyújtó volt nyári konferenciánkon az ifjúság és egyház, valamint az egyház és ifjúsága kérdéseivel foglalkozás. E kérdések olyan termékenyítő hatással voltak mindenkire és annyira meggondolkoztattak minden lelket, hogy hatásuk, ami az ifjúság magatartásában fog jelentkezni, sokáig nem késhefik.

Az új nemzedék legsajátosabb jellemvonása, hogy jövőjét maga kívánja építeni, munkálni. Ezért tevőleges, cselekvő részt vesz az élet minden vonalán. Az oblomovizmust nem ismeri. Verejtékezik és elbukik, erejét elveszíti és reményei eltűnnek, de minden újabb veszteség után *biztosabb lesz benne erői tudata*.

Komoly, minden jóra felhasználható ez a nemzedék, mert dolgozni tud és akar. Más szavakkal ez azt jelenti: meg kell találnunk a módját annak, hogy a mi sajátos egyházépítő, fejlesztő munkánkban az őt megillető szerephez juttassuk ifjainkat. Ez a nemzedék megérezte élethivatását, nem várja a jövődőt, de tervszerűen építi. S ha néhol kilengéseket látunk: mi magunk vezessük a helyes utra, de tényleg és valóban. Ne szóval osztózzuk s egy mindent lesújtó kézmozdulattal intézzük el.

Sokkal komolyabb és építőbb ez a munka, mintsem elhaladhatnánk szó nélkül mellette.

Az egyház jövőjét és egész lelkét építjük, ha ifjúságunk munkáját támogatjuk.

Făgăraş=Fogaras.

Lőrinczi Mihály.

Izenet.

*Jere csak egyszer
Az én „Világomba“,
Fehér világ ez,
Te nem ismered . . .
Egy csókot lehelek
Egy szál liliomra,
E fehér világból
Igy megy izenet . . .
Remegő lelkem napsugárban fürdik . . .
Ez a nap a tiéd nem lehet . . .*

*Hiába kéri torz ördög arcok . . .
Hiába érik
Szentségtelen kezek !*

*Izenem neked
Ebből a világból
Hol minden Szent,
Fénylő és Magas . . .
Izenem, hogy leányelkemmek
Virágos oltárképe vagy!
Az én világomban
Nincsen tetetés . . .
Minden érzés őszinte, igaz,
Az én világomban
A könny s a szeretés
Fehér sugaras utja a Tavasz.*

*A te „Világod“,
Egész más világ . . .
Ott minden álnok, csalfa és hazug . . .
Az érintése is megalázna,
Ezért hozzád soha nem jutok . . .
De jere te az én „Világomba“
Hogy együtt járjunk az örvények felett . . .
Nézzük hogyan dől „Világod“ romba . . .
Azt jelenti a csókos izenet . . .
Vagy nem!!!
Ne érjen hozzám józan álmod!!!
Mert én egészen másképp álmodom . . .
Talán igazibb a te „Világod“ . . .
Mert a szélben eltörik a liliom! . . .*

NEMES NAGY MÁRTHA.

Sürgős elintézni valónk.

(Városon dolgozó falusi ifjaink helyzete.)

Két különböző kérdésben állapíthatjuk meg a helyzetét: Mit vár a falusi ifjuság a várostól? És mit vár a város a falusi ifjuságtól? Az első szemszögből nézve a dolgokat, azt láthatjuk, hogy az egész megmozdulásnak hajtóereje a tanulás, a tudásvágy. Látni, tanulni, tapasztalatokat szerezni akar a falusi ifju városban. Már gyermekkorunkban a szülők is sokat mesélnek esti órákban ifjúkori szolgálati élményeikről. Önkénytelenül vagy épen szándékosan korán felkeltik az ifjuság érdeklődését a város iránt.

Sok esetben csak másodrendű a pénzszerzés kérdése. Bár

sokszor halljuk azt is, hogy egyik-másik leány kikeresi városra a hozományát. Vagy a legény földet szerez magának, házat épít.

Lássuk azonban a tanulás kérdését. A falusi leány mit tanul meg városra? Megtanul főzni, háztartást vezetni, gyermeket nevelni. Sok-sok mindent, amit, ha vissza megy a falujába, mind hasznosítani fog. A legény mesterséget, amit otthon a gazdálkodás mellett mellékesen folytat.

Nagyon gyakran halljuk azonban azt, hogy a város rossz hatással van a falusi ifjakra. Sajnos, itt is tényekkel állunk szemben. Ez az állítólagos romboló hatás először is külsőségekben jelentkezik. Elhagyják népies viseletüket. Helyette mindenféle városi divatu „köntös“-t vesznek magukra. Ezek legtöbbször izléstelenek és nevelésesen hatnak egy-egy munkás alakon. Röviden csak arra utalok, hogy pl. a legtöbb városi nő ruha karcsu alakot kíván. A falusi munkában edzett lányok, asszonyok izmosak, erőteljesek és egészen más alakúak, mint azok, akik kevesebb fizikai munkát végeznek, kevesebbet esznek, többet ülnek, stb. Mennyivel jobban illik tehát egy falusi alakjához, egész lényéhez a színes, ráncos rokolya, a szöttes lájbi! De egyformán jól áll az minden nőnek. Milyen gyönyörködtető látvány városra vasárnap d. u. a sétatereken a sok szép népviseletben sétáló leány és legény.

Egy dolgot azonban le kell szögeznünk: minden példa ragadós! Sokszor rajtunk mulik az, ha falusi lányaink megválnak szép viseletüktől. Am ha mindenhol azt látnák, hogy a falusi papné, tanítónő, avagy-né s a többi falun élő uri asszony szívesen magukra veszik a népi viseletet, akkor ők is jobban megbecsülnék. Követendő példaképpen utalok arra, hogy a fogarasi ifj. egyletünkben majdnem minden lánynak saját székely ruhája van, amivel vasárnapokon, de főleg urvacsoravételkor templomba megyünk. És miért ne lehetne ez mindenhol így?!

De nézzünk szembe azzal is, hogy lelkileg mik lehetnek a város hatások. A falusi ifjak városra elszoknak a mezei munkától. Sok helyen azt látják, hogy a „naccsága és kisasszony“ egész napjukat semmittevéssel töltik. S a rossz példa ragadós! Erre csak egy felelet lehet. Városra is és falun is sok lusta, semmirevaló ember van. Ne épen ezekről vegyék a példát. Rendszerint több helyen szolgálnak. Azt a házat, illetve háziasszonyt állítsák tehát követendő példának maguk elé, aki a legtisztább, legrendesebb és a legdolgosabb.

Ezek után térjünk át arra, hogy mit vár a város a szolgáló falusi ifjuságtól. Természetesen elsősorban azt, hogy könnyítsenek az életükön, munkájukon. Azonkívül, hogy megbízhatók legyenek: ha elmennek hazulról, a házat rájuk bízassák. Teljes ellátást adnak és pár száz lei fizetést. Látszólag gyakran kevésnek tűnik fel az az aránylag kevés fizetés. Összehasonlítják hivatalnokok látszólag nagyobb fizetésével, akiknek majdnem egész jövedelmüket felemészti a mindennapi megélhetés. Ismerjük el, hogy manapság annak van a legjobb fizetése, aki munkájáért megkapja a tisztességes ellátást. S ami pénzt még azonkívül kap, azt mind magára költetheti. Ebből néhány évi szolgálat alatt nagyon sok mindent szerezhet.

Mielőtt befejezném e kérdés fejtegetését, még egy tényt kell le-
szögeznem. Ma azt a boldog időt éljük, amikor a munka nem szé-
gyen. Ma nem szégyen szolgálni, sőt divat! Napjainkban tanult, di-
plomás uri kisasszonyok is vállalnak külföldön háztartási munkát csak
azért, hogy tovább tanulhassanak, hogy egy idegen nyelvet elsajátít-
sanak. És eszükbe se jut ezt szégyelni. Sőt, büszkék rá!

Az elmondottak egyetlen súlyos feladat vállalásában csucsosodnak
ki s ez az összetartozás. Fogjunk össze, tartsuk, vegyük számba egy-
más. Sajnos, olyan kevesen vagyunk, hogy nekünk minden egyes
ifjura szükségünk van. Egynek is közülünk elveszni nem szabad. Mert
akit elvesztettünk, az nem csak a jelen, de a jövő számára is veszte-
ség. Nagy és komoly feladatunk tehát az, hogy vegyünk számba,
gyűjtsük össze városon dolgozó falusi ifjainkat. Szervezzük meg minden
városi egyházközségünkben a székely lányok és legények ifjusági kö-
rét, ahol olvasmányokkal, szereplésekkel, eredeti népi táncokkal és
népdalokkal szórakoztatjuk, tanítjuk s kötfjük le az ifjuságot.

Ezúton kérek fel minden unitárius lelkészt, készítse el azok név-
jegyzékét, akik falujából városra mentek szolgálni, pontos címük meg-
jelölésével küldje el lapunk szerkesztőségéhez. Így minden városi Ifj.
Egylet számára elkészíthetjük a pontos kimutatást, hol, kiket kell meg-
keresni és gyűjtenünk. Lapunk hasábjain egy tájékoztató munka-
tervet is fogunk közölni utmutatásul.

Akiknek már tapasztalatuk van, vagy valamelyes új elgondolá-
suk e téren, sziveskedjenek azt megírni a szerkesztőhöz.

Ismerje fel mindenki a kötelességét. Egymást támogatva vele
belső és külső életünket megmenteni és tovább fejleszteni. Nyujtsuk
ki egymás felé segítő kezünket és egymás kezét fogva kössünk erős
szövetséget: falu a várossal, város a faluval.

Fogaras.

Bedő Julia.

Helyesbítés. ^{*} ^{*} Simén Dániel elnök olthévízi beszédét, melyet az
ottani ifjusági napon mondott, a napi sajtó tévesen ismertette. A
„Brassói Lapok“ rövid beszámolója szerint Simén Dániel szükséges-
nek és helyesnek ítélte az öregek és ifjak között fennálló ellentétet,
mert ebből fog kifejlődni egy igazabb élet. Enyhén szólva ez a be-
állítás nem egyéb, mint a valóság teljes elferdítése. Simén Dániel
épen azt fejtegette, hogy az ellentét kiélezése sohasem volt az ifjuság
célja vagy életügye. Sőt egy jó ideig a megszervezést és a vezetést
is az öregektől várta. S csak akkor vette kezébe en-sorsának az irá-
nyítását, amikor a megváltozott viszonyok szükségyszerűen reá diktálták.
S akkor sem cselekedett a kizárólagossági elv alapján, hiszen minden
találkozón jelentek meg őszhaju, bölcs öregek, kik a maguk tárgyla-
gos álláspontját habozás nélkül leszögezték, hanem az ellentétek ki-
küszöbölését célzó egy-akarát és egy-terv megvalósításának az érde-
kében. Ennek az egységre való törekvésnek hajnali derengése kö-
szöntött reánk a segesvári ifjusági találkozón. A mai zürzavaros álla-
potokból mindannyian a folyton derülő keleti égaj felé, a jövődő ki-
békülő egyháza felé nézünk.

Felhívás! Egyleteink vezetőit felhívjuk, hogy az Unitárius Köz-
lönyt rendeljék meg. Addig is, amíg önállóan újra megjelenhetünk, a
Közlöny adott helyet. Azt a szép és igazán áldozatos munkára valló
magas példányszámot újra el kell érniünk. Megrendeléseket a Szer-
kesztő fogad. Díjakat az E. Sz. pénztárosa.

Deák Pál: Hiszek egy Istenben című füzet a szerkesztőség-
en még megszerezhető. Az unitárius vallás ismertetésére kiválóan al-
kalmas. Ára csak 2 lei.

Gyümölcsvédelmi útmutató jelent meg. Hasznos gyü-
mölcsfa gondozási és permetezési füzetet adott ki Gyerkes Mihály
ny. ig.-tanító: „Gyümölcsfák védelme“ cím alatt az elmúlt napok-
ban. A gyümölcsösök kártevői elleni küzdelem sikeres véghezvitelére,
megbecsülhetetlen szolgálatot tesz ezen iskolai rövidséggel, népies for-
mában megírt füzet. Útmutatást ad a rágó hernyók, a szívó tetűféle
kártevők és az elszaporodott gombabetegségek irtására, a gazdaköri,
az ifjusági és iskolai permetezőkörök megszervezésére. Gyümölcsster-
mesztési és gyümölcsvédelmi előadásainak Udvarhelymegyei elemi nép-
iskolákban való megtartására a közoktatásügyi miniszter engedélyt
adott s most ezen előadássorozat szövegét adta ki közhasználatra.
A gyümölcsstermesztés első feltétele az oltványok ültetése, azonban
ugyanilyen nagyjelentőségű a meglévő és az ezután ültetendő gyü-
mölcsfák gondozása és a kártevők elleni védelem felvétele szintén. A
román nyelvre is lefordított füzet ára mindösszé 10 lei. Megrendelhető
a szerzőnél Odorheiu-Udvarhelyen. Megvételre és mentől szélesebb
körben való terjesztésre ajánljuk.

HARMONIUMOK

ORGONÁK

templomi, iskolai, énekkari és
házi használatra, minden nagy-
ságban.

új művek, orgonajavítások, át-
építések.

WEGENSTEIN L. FIAI, Orgona- és Harmoniumgyár

Timișoara, III., Bul. Mihai Viteazul 30.

*Alapított 1888. — Jutányos árak, ajánlat díjmen-
tesen és kötelezettség nélkül.*

Ahol nem teher 11 gyermek. A D. F. U. N. Országos Szövetsége bizonyos neveltetési segélyben kívánta részesíteni a legtöbb gyermekes családayát. Az 1936 évben fölterjesztett sokgyermekes családok közül Kovács Lajosné sz. Incze Juliska nagyajtai 11 gyermekes családaya nyerte el az Országos Szövetség segélyösszegét. Ezen alkalmából a nagyajtai D. F. U. Nőszövetség 1937. augusztus 22-én vallásos délutánt rendezett a templomban nagy érdeklődés és a bölöni nőszövetség megjelenése mellett. A templomi ünnepség műsora a keresztény családi erényekről, az anyai szeretetről s legfőképpen az „egyke“ elleni küzdelemről szólt. Ezen célt szolgálta legelső helyen a Vári Albert teol. dékán ur közvetlen előadása is. A műsor végén Taar Gézáné, a D. F. U. N. Országos Szövetsége képviselőjében, közvetlen szavak kíséretében adta át a megjutalmazott családayának a 2200 lei segélyösszeget, melyből 1000 lei az Orsz. Szövetség adománya, 500 lei Dr. Ferenczy Géza egyh. főgondnok ur, 500 lei a háromszékköri Nőszövetség, 100—100 lei Dr. Kerekes Istvánné cukorgyári mérnök neje és Dr. Lőrincz István ügyvéd adománya. Ezen egyszerű unitárius székely család itt a Közlöny nyilvánossága előtt mond szívből jövő hálás köszönetet a D. F. U. N. Országos Szövetségének, a többi adakozóknak, valamint a háromszékköri és nagyajtai Nőszövetségnek és vezetőinek s Isten áldását kéri a nőszövetségek munkájára.

Vallásos délután Belin-Bölönben. *A nők példaadó munkája.* Lélekemelő élményben volt része mindazoknak, akik 1937. június 22-én, délután résztvettek a bölöni D. F. U. Nőszövetségek által rendezett templomi ünnepségen. Nemcsak a templomi műsor tette felejthetlenné az ünnepséget, hanem valami más is. A bölöni D. F. U. Nőszövetség követendő példát állított minden nőszövetségünk elé. Ezen buzgó asszonyok fáradtságos, kitarító és bámulatra méltó közmunkájának eredménye az a gyönyörű parkirozott várkert, mely körülöleli a híres bölöni unitárius templomot. A Nőszövetség tagjai, élükön a lelkes buzgó vezetőikkel, a rendes egyleti munkán kívül, a várkert sziklás talajára csodás virágtáblákat varázsoltak. Milyen vonzó, kíváncsúsító és marasztaló az a szépen rendezett virágos, illatos templomkert. Ezen délutánon a helybeli és a környékről összesereglett nagy közönség a szebbnél szebb virágok gyönyörűségével eltelve a templomba vonult, hol a rendes gyülekezeti ének és ima után Pál Tivadárné elnöknő lelkes megnyitója következett. Ezt követte Darkó Gyú-

láné nagyajtai nőkszövetségi tag drámai erővel előadott szavalata. Szépen énekelt a bölöni D. F. E. férfikara, László Ferenc karnagy szakkeresztény vezetésével. Taar Gézáné köri elnök közvetlen előadás keretében mutatta be, hogy mit tehet az unitárius asszony a hitélet fejlesztéséért? Barta Mihályné bölöni nőkszövetségi tag szép, bátor szavalata után Gazdag Miklósné nagyajtai kántortanítóné művészi szóló éneke gyönyörködtette a hallgatóságot. „Az anyai szeretet legendája“-t mindvégig a legnagyobb érdeklődés mellett szavalta: Vajda Sándorné nagyajtai nőkszövetségi tag. Ezután következett a fenti férfi dalárda műdala. Varga Ferencné bölöni nőkszöv. tag szép szavalata után Pál Tivadarné elnöknő kedves bezárója és a gyülekezet éneke zárta be a lélekemelő szép műsort. Ezen templomi ünnepségen a nagyajtai Nőkszövetség is testületileg jelent meg és megállapítható, hogy a közeli falvak asszonyainak ilyen testvéri találkozója igen jó hatással van az egyesületi munkára. Adja Isten, hogy a bölöni asszonyok munkája ne legyen könnyen kialsó szalmaláng s többi templomkertjeink is viruljanak ki a bölönihez hasonló buzgósággal és szépséggel.

Egy jelenvolt.

Az unitárius tanítók gyűlése. Az Unitárius Tanítók Ált. Egyesülete f. é. aug. 25-én I. G. Duca-Székelykeresztúron tartotta ezévi rendes közgyűlését, kevés jelenlévő mellett is érdekes és értékes tartalommal.

Az áll. hatóság képviselőjében jelen volt Postoiu Péter áll. isk. ig. Egyházi részről mindvégig élénk érdeklődéssel figyelték és irányították is a tárgyalásokat: Dr. Fazakas Miklós köri f. ü. gondnok és Péter Ödön köri nev. ügyi biz. elnök urak. Részt vettek még a gyűlésen: Dr. Szolga Ferenc ig. és Péterffy Gyula főgimnáziumi tanár urak és Ekárt Andor lel. ur, mint lelkesen érdeklődő vendégek.

A rendes tagokon kívüli szereplők közül e helyen is hálás köszönetet mond az Egyesület dr. Farkas Sándor orvos urnak, ki az elnök felkérésére készséggel vállalta ismeretterjesztő, általános érdekű egészségügyi vonatkozású előadás tartását.

A hirdetett pályatételre beérkezett pályamű: Gálffy Ferenc 500 lejjel jutalmazott munkája.

Érdekesítő, közismereti, hasznos felolvasás volt a méhészetéről a Benczédi Mártoné.

A mindvégig komolymentű közgyűlésnek az önkéntes áldozatkészre jellemző mozzanata volt az az egyhangu határozat, hogy a nagyon silány tanítói fizetésből is tagonkint havi 10 lei hozzájárulást szavaztak meg a létesítendő „Segélyalap“ javára.

A kis összeg is aránylag szép önkéntes adományozás, de még szebb az a melegszívű buzgó megnyilatkozás, mely oly lelkesen igyekezik életrekelésében és lehető fejlődésében támogatni a nemes célt szolgálni akaró „Segélyalapot“.

Itt e helyen is meg kell hálás köszönettel említeni, hogy ez alapra a mindig áldozatkész Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos ur is 1000 leit adományozott a beindításkor.

A fenti határozat alapján közlöm az Egyesület tagjaival, hogy:

1. 1938. januártól kezdve havonta 10—10 leit le kell vonnom fizetéseikből a „Segélyalap” javára.

2. Ugyancsak közgyűlési határozat alapján közlöm, hogy az *igazolatlanul távolmaradt tagok* jövő havi fizetéseikből fejenként 25 leit kell levonom birságul a „Segélyalapra”.

3. Valamint szintén közgyűlési határozatból a *köri elnökök* fizetéséből le kell vonnom a fiókkörökben fejenként 50 leivel számított tagsági díjak 20⁰/₀-át az Ált. Egyesület pénztára javára.

Patakfalvi Zsigmond,
egyesületi elnök.

A Mureş-marosköri Dávid Ferenc Egylet a nyár folyamán tisztikarát megújította. Az új tisztikar: Elekes Béla elnök, Deák László és Fülöp Zoltán alelnök, Kovács Domokos titkár, Ádám Mihály pénztáros. Az új tisztikarnak az ügyek vezetésében sikert és előhaladást kívánunk.

Masaryk Tamás

a csehszlovák köztársaság elnöke meghalt, temetése szeptember hó 21-én ment végbe nagy pompával és a nagy nemzetek részvételével. Masaryk kétségen kívül nagy államférfi volt. Csehszlovákia megalakításában oroszánrésze van s a köztársaság megalakítása után is hazájának megbecsülhetetlen szolgálatot tett. Minket különösen az érdekelt, hogy vallásilag a huszita egyházhoz tartozott. A huszita egyház cseh nemzeti egyházzá alakult át a nagy háboru után, s mint ilyen, a szabadelvű egyházakkal keresett és talált összeköttetést. Ebben a tekintetben is különbözik a többi ugynevezett államegyházaktól, melyek kivétel nélkül konzervatív vagy más szóval orthodox hittani állásponton vannak. Masaryk nemcsak vallásilag, hanem politikailag is szabadelvű volt. Csehszlovákiában a vallási és nemzeti kisebbségek olyan jogokat élveznek s annyira közel vannak a kisebbségi jogok megnyeréséhez, hogy az sok más államnak is mintául szolgálhatna s reméljük: szolgál is.

A cseh szabadelvű vallásos gondolkozókkal a mi egyházunk vezéregyéniségei gyakran találkoznak a nemzetközi vallásos konferenciákon. A csehekkel való kapcsolatunk nem új. A harmincéves háboruban, Bethlen Gábor kétszer, I. Rákóczy György egyszer avatkozott bele a háboruba a protestánsok s így a csehek javára is.

Minden reménységünk meg van arra, hogy a szabadelvűség emberszerető szelleme, melynek a cseh egyházzal együtt Masaryk is egyik híve volt, meg fogja teremteni a béke és megértés annyira óhajtott világát.

Cluji-kolozsvári főgimnáziumunk is, mint minden iskola szept. 21-én emlékünnepet tartott a nagy halott temetése napján. Hadházy Sándor tanár méltatta a nagy halott érdemeit s rámutatott a cseh egyház szabadelvű álláspontjára is, amelyből mi is még sok jót várhatunk.

Tagtársainkhoz és olvasóinkhoz. *Felkérjük tagtársainkat és előfizetőinket, hogy hátralékaikat és mindennemű más tartozásaitkat szíveskedjenek rendezni. Ha mindenki rendezi hátralékát, lapunkat tartalomban és terjedelemben fejleszteni tudjuk.*

Megnyitó ünnepély a cluj-i kolozsvári unitárius főgimnáziumban. A jelen iskolai évben kolozsvári főgimnáziumunknak évnyitó ünnepélye szeptember 8-án, délelőtt 10 órakor volt a következő műsorral: „Tebened biztunk eleitől fogva” kezdetű éneket énekelt az ifjuság Péterfy István vezetése mellett. Lélekből jövő buzgó imát Benczédi Pál vallástanár mondott. Gálffy Zsigmond igazgató tartalmas megnyitó beszédben üdvözölte a főgimnázium vezetését, a tanári kart és a tanuló ifjuságot, valamint a jelenlevő szülőket. Rámutatott a mi iskolánk nemes és semmi mással nem pótolható nevelői feladataira és jelentőségeire; végül ismertetette az érvényben levő iskolai általános szabályokat. Dr. Boros György püspök pedig meleg szeretettel üdvözölte az ifjuságot, a tanári kart s Isten áldását kérte munkásságukra. Végül pedig alkalmi egyházi énekkel a megnyitó ünnepély befejeződött.

Itt említhetjük meg, hogy a kolozsvári főgimnáziumba *beiratkozott* unitárius tanuló 128, más vallású tanuló 48, együtt 176. A múlt évben 14-vel nagyobb volt a létszám. Akkor unitárius vallású volt 133, más vallású 57, együtt 190.

Rosia-Montană—Verespataki unitárius egyházközség ünnepe. Fent a bányavidék magaslatán igen szép és megható egyházi ünnepség folyt le f. évi szept. 5-én. Az egyházközség népe közadakozásból újrafedette tornyát, kijavította teplomát, kulturtermet építtetett és ótordai Székely János Debrecenben lakó főtanácsos adományából a háboruban elesett unitárius hősök emlékére a templomban díszes márvány emléktáblát állítottak. Ezeket egy ünnep keretében csoportosítva ünnepelte meg az egyházközség népe. Az ünnepség díszét emelte Dr. Varga Béla egyh. főjegyző megjelenése. Árkosi Tamás köri esperes és Gombási János köri jegyző kíséretében részt vett az ott időző Ürmösi József püsp. titkár is. A hívekkel szépen megtelt templomban Ürmösi Gábor abradbányai énekvezér vezetése mellett elhangzott énekek után Árkosi Tamás esperes mondott áhitatos imát, mely után Dr. Varga Béla főjegyző Ján. 8 r. 31, 32 ver-

sek alapján szépen felépített tartalmas beszédben fejtette meggyőzően, hogy mint legszilárdabb fundamentumon a Jézus beszédjében kell megmaradjunk, mert ez igazságra és szabadságra vezet. Gombási János lelkész, egyh. körü jegyző a hősök emlékét felavató beszédjében a halálig való hűségéről szólt az alkalomnak megfelelő lelki hatással. A hősök emlékére virágot helyezett el szép beszéd kíséretében Székely P. Lajos háborús bajtárs. A kulturterem építés és toronyjavítás történetét felolvasta Nagy Domokos helybeli lelkész, mely után Árkosi Tamás esperes szívéhez szóló meleg szavakban köszönte meg a gyülekezet tagjainak a lelkes áldozatkésztséget. Barta Ferenc kebli tanácsos a kebli tanács és az egyházközség nevében köszönetet mondott Nagy Domokos lelkésznek, ki ezeknek az alkotásoknak kezdeményezője és munkása volt. Ezzel a templomi ünnepség véget ért. Ekkor az egész templomi gyülekezet levonult a papi udvaron épített kulturházhoz, hol Ürmösi József püspöki titkár mondott felavató beszédet. Visszaemlékezett arra a szomorú helyzetre, melyben csak 10 évvel ezelőtt a nembánomság, közönyösség és a vezetés hiánya miatt ez az egyházközség állott. De az isteni gondviselés rendelt egy ifju lelkipásztort, ki feleségével együtt megnyerte a gyülekezet tagjainak bizalmát, szeretetét s ennek nyomán új élet támadt úgy, hogy el lehet mondani az apostol szavait: „a régiek elmultak, mindenek megújultak.“

Délben társasbéd volt 130 résztvevővel, melyen felekezeti és nemzeti különbség nélkül megjelent Verespatak népe és a melyen tartalmas és hangulatos pohárköszöntők hangzottak el.

Azzal a jó kívánsággal zárjuk tudósításunkat, hogy adjon a jó Isten Verespatak bányász népének sok aranyat, hogy sok áldozatot hozzanak még egyházukért!

p. t.

Művészies kivitelü 6x9-es és levelezőlap nagyságu „konferenciái képek“ 6 ill. 15 lejes árban kaphatók Nagy Klára E. Sz. tit. alelnöknél. A megrendeléshez levélbélyeg is csatolandó. Különösen a levelezőlap megrendelésére hívjuk fel a közfigyelmet, melyen a konferenciái felvételek népművészeti motívumok kitöltésével, izlésesen vannak elhelyezve. Nagy Klára címe: Ștefan cel Mare 12, Tg-Mureș.

Gyászhir. Ifj. komjászeghi Komjászeghy Lajos orvostanhallgató szeptember 10-én 24 éves korában rövid szenvedés után Budapesten elhunyt. Temetése szeptember hó 15-én délután volt Cluj-Kolozsváron nagy részvét mellett. Id. komjászeghi Komjászeghy Lajos afia nagytehetségü fiát veszítette el az elhunytban. A minden fájdalmat meggyógyító Isten szeretete adjon enyhülést és vigasztalást a szülők, testvérek, rokonok és jó barátok szíve mély fájdalmára.

Nyugtázás és más rövid értesítések térhiány miatt ki-maradtak.

Az „Unitárius Közlöny“ megjelenik havonta.

Szerkesztő: Benczédi Pál.

Tipografia „PALLAS“ könyvnyomda Cluj, Str. Vlahuța 3.